

УДК 338.3
JEL classification: D20
[https://doi.org/10.31891/dsim-2025-11\(24\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-11(24))

ВАРТІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА, ЯК ІНДИКАТОР ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ

КАРВАЦКА Наталія Станіславівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та адміністрування
Хмельницький національний університет
<https://orcid.org/0000-0002-4490-4402>
e-mail: karvatskan@khmnu.edu.ua

САВЧЕНКО Олена Валентинівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та адміністрування
Хмельницький національний університет
<https://orcid.org/0000-0001-7580-9048>
e-mail: savchenkoo@khmnu.edu.ua

СУПОНІНА Анастасія Іванівна

здобувач вищої освіти кафедри менеджменту та адміністрування
Хмельницький національний університет

Авторами розкрито сутність ефективності діяльності підприємства, проаналізовано підходи до визначення ефективності й управління нею, показники та критерії вимірювання ефективності. Особливу увагу приділено відмінності між поняттями «ефективність» та «результативність». У статті доведено, що у сучасних умовах одним із ключових індикаторів ефективності стає зростання ринкової вартості бізнесу у довгостроковій перспективі, адже системна орієнтація компанії на створення довгострокової вартості є основою конкурентоспроможності в умовах динамічного ринкового середовища. Визначено показники вартісної оцінки, що можуть бути використані в процесі здійснення вартісно-орієнтованого управління. Обґрунтовано, що зростання вартості підприємства є стратегічною метою, яка відображає його стійкість, прибутковість та інвестиційну привабливість, та визначено основні напрями забезпечення збільшення вартості підприємства.

Ключові слова: вартість підприємства, оцінка вартості, ефективність, управління ефективністю, вартісно-орієнтоване управління, інвестиційна привабливість.

CORPORATE VALUE AS AN INDICATOR OF THE EFFICIENCY OF ITS FUNCTIONING AND INVESTMENT ATTRACTIVENESS

KARVATSKA Nataliia, SAVCHENKO Olena, SUPONINA Anastasiia

Khmelnytskyi National University

The authors have clarified the essence of enterprise performance, analyzed the approaches to determining and managing efficiency, as well as the indicators and criteria for measuring it. Particular attention was given to the differences between the concepts of "efficiency" and "effectiveness". The authors emphasized that in modern conditions, one of the key indicators of efficiency is the growth of the market value of a business in the long term, since the company's systemic focus on creating long-term value is the basis for competitiveness in a dynamic market environment.

The article identifies value-based indicators that can be used in the process of implementing value-based management. It is substantiated that the growth of enterprise value is a strategic goal that reflects its sustainability, profitability and investment attractiveness. The authors also outlined the main directions for ensuring the growth of the enterprise's value and methods for increasing the enterprise's investment attractiveness.

In addition, the authors noted that from an investor's perspective, the value of a company is one of the components of investment attractiveness. It allows to understand the structure of the business and predict its future income. Value-based management and investment management are related concepts, where the first defines the strategic goal and the second provides the tools to achieve it. Without effective investment management, value-oriented management remains only an abstract concept, and vice versa, without the strategic goal of maximizing value, investment management can be reduced to simply selecting the most profitable projects, which do not always correspond to the long-term interests of the company.

In conclusion, it is stated that enterprise valuation performs a dual function: it not only determines the market price of a company, but also acts as a reliable indicator of its performance. In today's world, where competition is not only for customers but also for capital, systematic valuation is becoming an essential element of strategic management.

Keywords: efficiency, efficiency management, enterprise value, value assessment, value-based management, investment attractiveness.

Стаття надійшла до редакції / Received 01.08.2025

Прийнята до друку / Accepted 23.08.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах, коли конкуренція постійно посилюється, оцінка вартості підприємства набуває ключового значення. Вартість стає не просто фінансовим показником, а комплексним індикатором, що відображає ефективність функціонування бізнесу та його інвестиційну привабливість. В той же час, багато вітчизняних підприємств, особливо в умовах обмежених інвестиційних ресурсів, не приділяють достатньої уваги системному аналізу та управлінню своєю вартістю.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

У роботі розглянуто наукові праці, присвячені питанням управління ефективністю діяльності підприємств, зокрема: Говорушко Т.А., Климаш Н.І., Коваленко М.В., Куценко А. В., Лазарева Н.О. Окрім цього авторами проаналізовано напрацювання у сфері вартісно-орієнтованого управління, а саме роботи: Васюк Н. В., Дейнеки О. В., Дехтяр Н. А., Пігуль Є. І., Полтініної О.П. та ін.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є теоретичні дослідження сутності ефективності діяльності підприємства, аналіз підходів до визначення ефективності та управління нею, обґрунтування важливості систематичного оцінювання вартості як обов'язкового елементу стратегічного управління, визначення ролі інвестицій в зазначених процесах.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Ефективність функціонування підприємства в цілому є співвідношенням між отриманими результатами та використаними ресурсами. Вона може вимірюватися як у вартісному, так і у натуральному вираженні, охоплюючи як фінансові показники, так і інші чинники (до прикладу, рівень інновацій, якість управління персоналом, екологічну відповідальність тощо). Згідно з Національною комісією з управління ефективністю ефективність є «постійним, систематичним підходом до вдосконалення результатів за допомогою науково-обґрунтованих рішень, постійного організаційного навчання і зосередження на звітності за результатами діяльності» [1]. Говорушко Т.А. та ін. визначають управління ефективністю як «особливий підхід менеджменту, створений для забезпечення ефективної роботи підприємства, який описує методологію, вимірювання, процеси..., що використовуються для діагностики, аналізу, контролю і забезпечення зростання ефективності діяльності на різних підприємствах» [2]. Коваленко М.В., Лазарева Н.О. як «інтегрований підхід менеджменту, що об'єднує різні напрями діяльності підприємства, включаючи стратегію, управління персоналом, операційний менеджмент, планування, аналіз, облік та контроль ... задля забезпечення сталого зростання ефективності діяльності» [3, с. 121; 4, с. 108]. Куценко А.В. – «цілеспрямоване оперативне регулювання діяльності за напрямками управління ефективністю для забезпечення відповідності фактичного стану підприємства заданим параметрам» [5].

Слід зазначити, що Пітер Друкер визначав [6], що існує смислова відмінність між поняттями ефективність та результативність: «результативність» (effectiveness) означає «робити правильні речі» (doing the right things), а «ефективність» (efficiency) – «робити речі правильно» (doing thing sright). Це розмежування є ключовим для побудови успішної стратегії підприємства, адже дозволяє усвідомлено вибудовувати пріоритети. Ефективність без результативності є ризиком виконання непотрібних процесів або руху у хибному напрямку, що призводить до нераціонального витрачання часу та ресурсів. Результативність, у свою чергу, формує стратегічне бачення, акцентує на створенні цінності для клієнтів та власників.

Основними критеріями ефективності є прибутковість, рентабельність, продуктивність праці, оборотність активів, коефіцієнт використання виробничих потужностей, якість продукції, вартість бізнесу тощо. Однак, вважаємо, що у сучасних умовах одним із ключових індикаторів ефективності стає зростання ринкової вартості бізнесу у довгостроковій перспективі.

Вартість підприємства безпосередньо пов'язана з його ефективністю і є грошовим еквівалентом поточної або майбутньої вигоди, яку очікується отримати від володіння, управління або продажу компанії. РМВОК® визначає вартість бізнесу як загальну вартість бізнесу; загальну суму всіх матеріальних і нематеріальних активів. Вартість може відображати як реальну (ринкову) ціну бізнесу, так і розрахункову (оцінну) величину для стратегічного або фінансового аналізу.

Вартісно-орієнтоване управління (Value Based Management, VBM) є фундаментальним підходом у сучасному корпоративному управлінні, що поєднує стратегічні, фінансові та організаційні аспекти функціонування бізнесу. Воно забезпечує системну орієнтацію компанії на створення довгострокової вартості та є основою конкурентоспроможності в умовах динамічного ринкового середовища. Важливим питанням є розуміння сутності поняття «управління вартістю підприємства». Зокрема, Васюк Н.В. визначає зазначене поняття, як «систему методів впливу на внутрішні фактори підприємства і опосередковано на фактори зовнішнього середовища з метою забезпечення його динамічного розвитку, підвищення стійкості у зовнішньому середовищі, інвестиційної привабливості за допомогою досягнення зростання його вартості» [7]; Полтініна О.П. як «управління розвитком підприємства, яке проводиться шляхом дослідження й оцінювання

майбутньої вартості його активів із урахуванням попередніх вливань коштів та інших економічних витрат» [8, с. 14]; Дейнека О.В. та ін. як «складову частину менеджменту, що спрямована на максимізацію вартості підприємства у процесі розроблення та прийняття обґрунтованих стратегічних та оперативних рішень» [9, с. 241].

Застосування вартісного підходу змінює роль традиційного менеджменту – замість орієнтації виключно на операційні показники, увага зосереджується на створенні стійкої конкурентної переваги, стратегічному розвитку та зростанні капіталізації. Управління вартістю інтегрується у всі функціональні напрями підприємства: фінанси, маркетинг, виробництво, людські ресурси та ін. Зростання вартості свідчить про зростаючу прибутковість, конкурентоспроможність та інвестиційну привабливість. Зниження вартості, навпаки, може вказувати на управлінські помилки, неефективне використання ресурсів або негативні зовнішні впливи.

Ефективне підприємство забезпечує високий рівень рентабельності, оптимальну структуру капіталу, стійкий фінансовий стан та перспективи розвитку. Саме ці характеристики враховуються при оцінюванні вартості, що робить її відображенням реального становища компанії. А.М. Турило зазначає, що «оцінка ринкової вартості ... є важливим чинником розв'язання багатьох економічних завдань: у поточній діяльності – підвищення ефективності управління підприємством, визначення його кредитоспроможності й інвестиційної привабливості, аналіз динаміки його економічного розвитку тощо; у кризовій ситуації – формування системи антикризового управління на підприємстві, визначення шляхів його реструктуризації, обґрунтування ліквідації підприємства [10, с. 100]. Базовими показниками вартісної оцінки, що можуть бути використані в процесі здійснення вартісно-орієнтованого менеджменту, на думку Полтініної О.П. є: додана економічна вартість, додана ринкова вартість, рентабельність інвестицій, додана акціонерна вартість, додана грошова вартість [8]. Методологічні підходи до оцінювання вартості підприємства формують основу для прийняття стратегічних рішень, залучення інвестицій, проведення угод купівлі-продажу, реструктуризації або ліквідації компаній. Методологічні основи виконання оцінки підприємств в Україні регламентуються Національним стандартом № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів». Методологічні підходи до оцінювання вартості підприємства є важливою складовою управління та інвестиційного аналізу. Кожен з підходів, визначених стандартом, має власні переваги та обмеження, а вибір конкретного методу залежить від типу бізнесу, цілей оцінювання, наявності інформації та стану ринку. Основними напрямками забезпечення збільшення вартості підприємства є реалізація певних складників, зокрема: грошовими потоками, прибутком, необоротними та оборотними активами, капіталом, інвестиціями. Характеристику кожного наводять Дейнека О.В. та ін у роботі «Актуальні питання управління вартістю підприємства» (таблиця 1) [9].

Таблиця 1

Основні напрями збільшення вартості підприємства [9]

Напрями управління				
Управління прибутком	Управління грошовими потоками	Управління активами	Управління капіталом	Управління інвестиціями
Характеристика				
– максимізація прибутку; – відповідність прибутку ресурсному потенціалу та ринковій кон'юктурі; – оптимальна пропорційність між рівнем прибутку, та рівнем ризику; – якість прибутку; – ліквідність підприємства.	– повнота та своєчасність покриття потреби у капіталі; – підтримання прийнятного рівня платоспроможності та ліквідності; – попередження фінансової кризи; – збільшення вхідних грошових потоків; – скорочення циклу обороту грошових коштів; – підтримання балансу між формуванням резерву ліквідності та втраченими альтернативними можливостями; – скорочення накладних затрат.	– оновлення основних засобів; – визначення потреби в необоротних активах; – ефективне використання основних засобів та нематеріальних активів; – відтворення необоротних активів та оптимізація їх структури; – збільшення обігу оборотних активів; – формування достатнього обсягу оборотного капіталу; – поліпшення ефективності структури оборотних активів; – збільшення ліквідності.	– достатній обсяг капіталу для забезпечення необхідних темпів розвитку підприємства; – оптимізація розподілу капіталу за видами діяльності; – максимальна доходність капіталу; – мінімізація фінансового ризику; – забезпечення фінансової рівноваги підприємства; – забезпечення достатнього рівня фінансового контролю; – забезпечення достатньої фінансової гнучкості підприємства; – оптимізація обігу капіталу; – забезпечення своєчасного реінвестування капіталу.	– забезпечення надійності вкладень; – підвищення доходності інвестицій; – збільшення ринкової вартості вкладень; – забезпечення ліквідності фінансових інвестицій.

Інвестиційна діяльність, як відомо, є ключовим джерелом формування грошового потоку, що безпосередньо впливає на вартість підприємства. Головною метою інвестування є отримання доданої вартості, що досягається шляхом вкладення інвестиційних ресурсів. Тому, для максимізації вартості

підприємства вкрай необхідно зосередитися на дослідженні та підвищенні ефективності управління інвестиціями, яке повинне в результаті забезпечити інвестиційну привабливість компанії.

Згрупуємо методи підвищення інвестиційної привабливості компанії у таблиці 2

Таблиця 2

Методи підвищення інвестиційної привабливості підприємства в контексті ринкової вартості

Категорія методів	Метод	Вплив на ринкову вартість
Фінансові	Оптимізація структури капіталу	Зниження ризиків та вартості капіталу (WACC), що підвищує оцінку майбутніх грошових потоків.
	Підвищення рентабельності	Збільшення прибутку та дивідендів, що безпосередньо підвищує вартість акцій.
	Управління грошовими потоками	Забезпечення стабільного доходу, що робить бізнес більш передбачуваним та цінним для інвесторів.
	Зниження боргового навантаження	Зменшення фінансових ризиків, що збільшує довіру інвесторів та їх готовність платити більше.
Операційні	Впровадження інновацій та R&D	Створення нових продуктів/послуг та унікальних конкурентних переваг, що підвищує потенціал зростання та вартість компанії.
	Покращення ефективності виробництва	Зниження витрат та підвищення продуктивності, що збільшує маржу прибутку та вартість бізнесу.
	Розширення ринкової частки	Збільшення обсягів продажів та домінування на ринку, що робить компанію лідером і підвищує її цінність.
Управлінські	Вдосконалення корпоративного управління	Забезпечення прозорості та підзвітності, що зменшує ризики для інвесторів і підвищує їхню довіру.
	Ефективний менеджмент	Наявність сильної команди, яка здатна створювати стратегічну цінність і реалізовувати складні проекти.
	Комунікація з інвесторами	Регулярне та повне розкриття інформації, що знижує інформаційну асиметрію і дозволяє ринку адекватно оцінити компанію.

З фінансової точки зору, компанія стає більш цінною, коли вона демонструє фінансову стабільність. Це досягається шляхом збалансування структури капіталу, що знижує загальні ризики, а також - підвищення прибутковості, що прямо впливає на вартість акцій. Крім того, ефективне управління грошовими потоками робить бізнес більш прогнозованим, а зниження боргового навантаження зменшує фінансові ризики, що робить його привабливішим для інвесторів.

На операційному рівні, цінність бізнесу зростає завдяки його здатності до інновацій та їх ефективності. Інвестиції в дослідження та розробки створюють унікальні конкурентні переваги, що відкривають нові можливості для зростання. Оптимізація виробничих процесів дозволяє знизити витрати та підвищити прибутковість, а збільшення ринкової частки робить компанію лідером, підвищує її стійкість і цінність в очах інвесторів.

Що стосується управлінських методів, то інвестори цінують прозорість та компетентність. Вдосконалення корпоративного управління знижує ризики, оскільки інвестори бачать, що бізнес ведеться чесно. Сильна управлінська команда здатна реалізовувати амбітні стратегії, що створює довгострокову цінність. Нарешті, відкрита комунікація з інвесторами та повне розкриття інформації дозволяє ринку об'єктивно оцінити компанію, що сприяє зростанню її ринкової вартості.

З погляду інвестора, вартість підприємства є лише однією зі складових інвестиційної привабливості. Вона дає змогу зрозуміти структуру бізнесу та спрогнозувати його майбутні доходи. Але, інвестори не завжди віддають перевагу компаніям з найвищою вартістю, адже для них важливіша комплексна оцінка потенціалу та ризиків. Як і будь-який покупець, інвестор прагне купити дешевше, щоб продати дорожче. Ідеальною для нього є ситуація, коли вартість підприємства знижується, але його інвестиційна привабливість зростає. Така динаміка можлива, коли компанія має застарілі активи (наприклад, старе обладнання або діяльність у повільно зростаючій галузі), що призводить до незначного зменшення її вартості. Однак, якщо керівництво підприємства одночасно вживає активних заходів — модернізує виробництво, розширює асортимент, покращує фінансовий стан та підвищує репутацію, — це робить бізнес більш привабливим для інвестицій. Завдяки цим діям зростає рентабельність, а реінвестування прибутку в нові технології та оновлення виробництва неминуче сприятиме зростанню вартості підприємства. Саме такий сценарій, коли можна придбати бізнес на спаді його вартості, але з високим потенціалом зростання, є найбільш вигідним для інвестора.

Вартісно-орієнтоване управління та управління інвестиціями є двома нерозривно пов'язаними концепціями, де перша визначає стратегічну мету, а друга надає інструменти для її досягнення. Якщо проєкт не сприяє зростанню вартості підприємства (наприклад, його чиста теперішня вартість є негативною), його

слід відхилити. Тобто, управління інвестиціями є операційним механізмом, який перетворює стратегічні принципи VBM на конкретні дії, що генерують цінність. Зобразимо взаємозв'язок за допомогою рисунку 1.

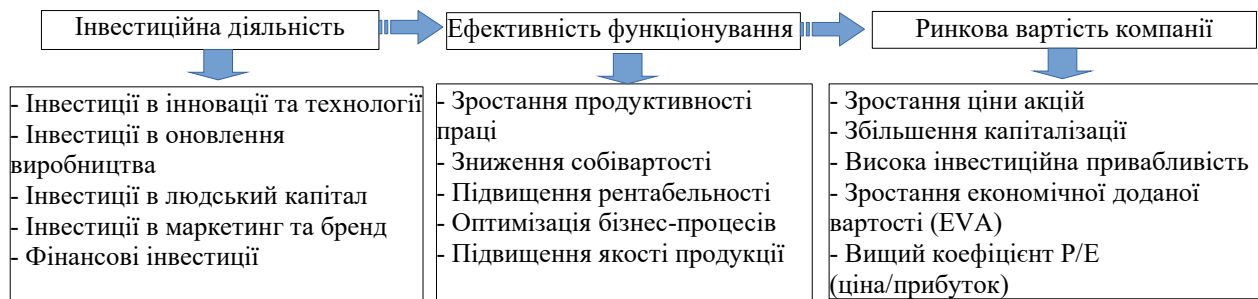

Рис. 1. Взаємозалежність понять «інвестиційна діяльність», «ефективність функціонування», «ринкова вартість компанії»

На наш погляд, управління інвестиціями є функціональним інструментом VBM. Без ефективного управління інвестиціями вартісно-орієнтоване управління залишається лише абстрактною концепцією, і навпаки, без стратегічної цілі максимізації вартості, управління інвестиціями може зводитися до простого вибору найприбутковіших проєктів, які не завжди відповідають довгостроковим інтересам компанії. Таким чином, обидві концепції працюють у синергії, де VBM забезпечує стратегічне керівництво, а управління інвестиціями — тактичну реалізацію, що разом сприяють сталому зростанню ринкової вартості підприємства.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Управління ефективністю функціонування підприємств є складним, багатофакторним процесом, що вимагає системного підходу, глибокого аналізу та постійного вдосконалення. В умовах сучасних викликів ефективність стає не лише питанням внутрішньої стабільності підприємства, а й запорукою його виживання та сталого розвитку. Досягнення високого рівня ефективності можливе лише за умов стратегічного управління, інноваційного розвитку, високої професійності управлінського персоналу та адаптації до змін у зовнішньому середовищі. Ключовими показниками ефективності залишаються прибутковість, рентабельність, продуктивність праці, обіг активів, якість продукції тощо. Водночас у сучасних умовах все більшого значення набуває зростання ринкової вартості бізнесу.

Оцінювання вартості підприємства виконує подвійну функцію: воно не лише визначає ринкову ціну компанії, а й виступає надійним індикатором ефективності її функціонування. Окрім того, систематичне оцінювання вартості стає обов'язковим елементом стратегічного управління, оскільки дозволяє керівництву приймати обґрунтовані рішення, спрямовані на підвищення інвестиційної привабливості. Це особливо важливо для залучення капіталу, що, у свою чергу, є критичним для забезпечення довгострокового зростання та стабільності. Таким чином, інвестиційна діяльність є основною рушійною силою для зростання ринкової вартості, оскільки вона створює потенціал для майбутнього прибутку.

Література

1. A performance management framework for state and local government: from measurement and reporting to management and improving. Chicago: National Performance Management Commission, 2010. 194 p.
2. Говорушко Т.А., Климаш Н.І. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу: монографія. Київ: Логос, 2013. 204 с.
3. Коваленко М.В. Особливості управління ефективністю діяльності підприємств в умовах економіки України. *Держава та регіони. Економіка та підприємництво*. 2018. №4. С. 120-126.
4. Лазарева Н.О. Про розуміння управління ефективністю діяльності підприємства. *Економічний вісник Донбасу*. 2015. № 2(40). С. 105–109.
5. Куценко А. В. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності підприємств споживчої кооперації України: монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2018. 205 с.6.
6. Drucker P.F. The effective executive. The definitive guide to getting the right things done. NewYork: HarperCollins Publishers, 2006. 178 p.
7. Васюк Н. В. Оцінка бізнесу як інструмент управління вартістю підприємства. *Ефективна економіка*. 2014. №7. URL: [http:// www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3185](http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3185)
8. Полтніна О.П. Управління вартістю підприємства : навчальний посібник [Електронний ресурс]. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 140 с.
9. Дейнека О. В., Дехтяр Н. А., Пігуль Є. І. Актуальні питання управління вартістю підприємства. *Економіка і суспільство. Економіка та управління підприємствами*. Мукачівський державний університет. 2017. Вип.12. с. 240-245.

10. Турило А.М. Оцінка вартості підприємства в системі фінансово-економічної стратегії його розвитку. *Фінанси України*. 2009. № 5. С. 95–100.

References

1. A performance management framework for state and local government: from measurement and reporting to management and improving. Chicago: National Performance Management Commission, 2010. 194 p.
2. Hovorushko T.A., Klymash N.I. Upravlinnia efektyvnosti diialnosti pidpriemstv na osnovi vartisno-orientovanoho pidkhodu: monohrafiia. Kyiv: Lohos, 2013. 204 s.
3. Kovalenko M.V. Osoblyvosti upravlinnia efektyvnosti diialnosti pidpriemstv v umovakh ekonomiky Ukrainy. Derzhava ta rehiony. *Ekonomika ta pidpriemnytstvo*. 2018. №4. S. 120-126.
4. Lazareva N.O. Pro rozuminnia upravlinnia efektyvnosti diialnosti pidpriemstva. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu*. 2015. № 2(40). S. 105–109.
5. Kutsenko A. V. Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm upravlinnia efektyvnosti diialnosti pidpriemstv spozhyvchoi kooperatsii Ukrainy: monohrafiia. Poltava: RVV PUSKU, 2018. 205 s. 6. Drucker P.F. The effective executive. The definitive guide to getting the right things done. New York: HarperCollins Publishers, 2006. 178 p.
6. Vasiuk N. V. Otsinka biznesu yak instrument upravlinnia vartistiu pidpriemstva. *Efektyvna ekonomika*. 2014. №7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3185>
7. Poltinina O.P. Upravlinnia vartistiu pidpriemstva : navchalnyi posibnyk [Elektronnyi resurs]. Kharkiv : KhNEU im. S. Kuznetsia, 2017. 140 s.
8. Deineka O. V., Dekhtiar N. A., Pihul Ye. I. Aktualni pytannia upravlinnia vartistiu pidpriemstva. *Ekonomika i suspilstvo. Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy*. Mukachivskyi derzhavnyi universytet. 2017. Vyp.12. s. 240-245.
9. Turylo A.M. Otsinka vartosti pidpriemstva v systemi finansovo-ekonomichnoi stratehii yoho rozvytku. *Finansy Ukrainy*. 2009. № 5. S. 95–100. Васюк Н. В. Оцінка бізнесу як інструмент управління вартістю підприємства. *Ефективна економіка*. 2014. №7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3185>